

Tantárgyleírás és tematika

Pszichológiatörténet

A kurzus célja a pszichológia, mint tudomány kialakulásának vázlatos végigkövetése a legjelentősebb fejlemények figyelembevételével a tudományos pszichológiai gondolkodás megjelenésétől a nagy iskolák kialakulásáig.

Tematika

1. A pszichológia alapkérdései és a pszichológia-történetírás nehézségei
2. A tudományos pszichológia
  - a. élettudományi előzményei
  - b. filozófiai előzményei
3. Pszichofizika és a mérés problémája a pszichológiában
4. Klasszikus pszichológia:
  - a. Wundt és a voluntarizmus
  - b. A strukturalizmus
5. Alternatív pszichológiai iskolák
  - a. A kísérletezés alternatívái
  - b. A funkcionális és előzményei
  - c. Állatlélektan és a korai behaviorizmus
6. Nagy iskolák: Behaviorizmus, Gestaltpszichológia, Pszichoanalízis

Irodalom

Thorne, B. M., Henley, T.B. (2000) A pszichológia története. Kapcsolatok és összefüggések, Glória K., Bp.

Fejezetek: 1., 3 (60. o. -74. o.), 4-16.

Pléh Cs. (2000) A lélektan története, Osiris, Bp.

Lénárd F. (1989) A lélektan útjai, Akadémiai K., Bp.

Czigler I. (2007) A pszichológia kezdetei és a mai pszichológia kialakulása In: Czigler I., Oláh A. (szerk.) Találkozások a pszichológiával, Osiris, Bp. 13-58. o.

Pléh Cs. (2008) A pszichológia örök témái: történeti bevezetés a pszichológiába, Typotex, Bp.

Valentine, E. R. (1982) Fogalmak és nézőpontok a pszichológiában, Gondolat, Bp.

Bringmann, W. G., Lück, H E., Miller, R., Early, Ch. E.(eds) (1997) A pictorial history of psychology, Quintessence Publishing Co, Inc., Chicago

Kimble, G. A., Wertheimer, M., White, Ch. L. (eds) (1991) Portraits of pioneers in psychology I-II. American Psychology Association; Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, Washington

Pléh Cs., Györi M. (Szerk.) (2004) Olvasmányok a kísérleti pszichológia történetéhez. Osiris, Bp. – vagy

Pléh Cs (szerk.) (1983) Pszichológiatörténeti Szöveggyűjtemény I-III. TKK. Bp.

Classics in the history of psychology: www.psychclassics.yorku.ca

Számon kérés módja:

1. Verzió: Dolgozat készítése megadott tematika alapján

8-10 oldalas házi dolgozat írása a megadott témák egyikéről a megadott irodalmak alapján. A dolgozat jellege tudományos esszé: koherens gondolatmenetben kibontakozó szövegszerű érvelés/elmélkedés/eszmefuttatás, pontos hivatkozással, irodalomjegyzékkel. Más források is felhasználhatók, de azokat a szövegben és az irodalomjegyzékben jelölni illik. Lehetőség szerint 3-4 ember válasszon ki egy témát, tehát minden témára jusson néhány dolgozat. A témák tágran lettek meghatározva, így egy dolgozat szűkebb, specifikusabb problémafelvetés mentén is elképzelhető. A megadottaktól eltérő témák esetén egyeztetés szükséges. A dolgozatokat szóbeli 'vizsga' keretében kell megvédeni egy kb. 10-15 perces beszélgetés keretében.

Vagy

2. Verzió: Írásbeli vizsga, megadott tematika alapján írt esszé formájában

Írásbeli vizsgán egy esszét kell 2-3 oldalban megfogalmazni egy a tematikának megfelelően összeállított idézet/tételmondat lista alapján.

Pl.

1. A pszichológia alapkérdései és a pszichológia-történetírás nehézségei

„A pszichológia szükségszerűen olyan tudomány, mely számos tudományos és nem annyira tudományos paradigmát használ.”

Választható témák Pszichológiatörténet házi és írásbeli dolgozathoz

1. A pszichológia történetírás nehézségei. Történetírási modellek és hagyományok.
2. A racionalista filozófia hatása a modern pszichológia sajátosságaira.
3. A modern pszichológia empirista gyökerei.
4. Az élettudományok kapcsolata a klasszikus pszichológiával.
5. A mérés jelentősége a tudományos pszichológia számára.
6. A klasszikus (kísérleti) pszichológia sajátosságai és jelentősége.
7. A klasszikus (kísérleti) pszichológia problémái és kísérleti pszichológiai alternatívák.
8. Az evolúciós szemléletmód kialakulása és megjelenése a pszichológiai gondolkodásban.
9. A funkcionalista alternatíva.
10. Elmélet és gyakorlat az amerikai pszichológiában.
11. Tartalom és folyamat pszichológia.
12. A nagy iskolák (pszichoanalízis, behaviorizmus, gestalt, kognitív pszichológia) viszonya a klasszikus kísérleti pszichológiához

Felhasználható irodalom:

Lásd tematika, tantárgyleírás!

Leadási határidő:

A vizsgaidőpont előtt egy héttel.

Az esszék értékelésének szempontjai:

- A probléma megfogalmazása, kifejtése (körülírtság, szakszerűség, fogalomhasználat)
- Az érvelés koherenciája
- Házi dolgozat esetén:
  - A dolgozat szerkezeti felépítése, tagolása, külalakja
  - A hivatkozott irodalmak megfelelősége tartalmi szempontból
  - A hivatkozások (irodalomjegyzék, szövegekőzi utalások) formai kívánalmaknak való megfelelése
- Írásbeli (zh) dolgozat esetén:
  - Tárgyszerűség, lényegre törő érvek